

Članak visokog predstavnika za BiH Christiana Schwarz- Schillinga: “Evropska unija treba priznati vlastiti uspjeh u BiH”

6. april 2006.godine

Ovog mjeseca predvodio sam delegaciju poduzetnika iz Bosne i Hercegovine (BiH) u posjeti sajmu tehnologije CEBIT, održanom u Hanoveru. Kada sam 1980-tih godina obavljao dužnost ministra pošta i telekomunikacija u Njemačkoj, bio sam jedan od osnivača CEBIT-a, koji danas predstavlja najveći sajam informatičke tehnologije u svijetu. Zbog toga mi je bilo drago što sam mogao iskoristiti svoja poznanstva i kontakte u Hanoveru kako bi poduzetnike iz BiH predstavio potencijalnim međunarodnim partnerima.

Bio sam zadovoljan rezultatima. Poslovni ljudi iz BiH predstavili su na tržištu sebe i svoja preduzeća na konkurentan način. Potencijalni partneri postavljali su detaljna pitanja – o cijenama rada u BiH, infrastrukturi, ljudskim potencijalima, fiskalnom okruženju itd.

Ova je razmjena bila zasnovana na praktičnim i pravovremenim poslovnim informacijama. Često poželim da je ovakav nivo otvorenog i direktnog dijaloga prisutniji i češći na političkoj sceni.

Međutim, o Bosni i Hercegovini se nažalost često govori na način koji je barem deceniju zastario. Moguće investitore interesuju cijene telekomunikacijskih usluga; novinari i političari češće postavljaju pitanja o stopi kriminala.

(Zvanično, stopa uličnog kriminala u Sarajevu manja je nego u većini gradova u Evropskoj uniji)

Gotovo potpuno odumrla privreda u poslijeratnom periodu sredinom '90-tih godina sada se razvija u skladu sa standardima Centralne Evrope i sve je raznovrsnija (zbog toga su poduzetnici i posjetili Hanover). Uveden je moderan elektronski sistem za izdavanje ličnih dokumenata, u skladu sa standardima EU, te su lični dokumenti u BiH sada sigurni i zaštićeni od krivotvorenja. Optimističan sam i vjerujem da će čak i društvene nesuglasice nastale kao posljedica tragedije koja se u ovoj zemlji desila početkom '90-tih godina konačno biti prevaziđene, kako bi se stanje u BiH sada normaliziralo i ponovo uspostavio uobičajeni model tolerancije i integriranog društva bez diskriminacije.

A ipak, kada sam predvodio posjetu delegacije BiH u Hanover , moj ured je morao sponzorirati prijave za vizu nekih od učesnika.

To je zaista besmisleno.

Bosna i Hercegovina je priča o uspjehu za koji velike zasluge pripadaju Evropskoj uniji. Ali čini se gotovo kao da EU ne želi priznati u kolikoj je mjeri oporavak BiH doista bio uspješan – stoga je za ovu zemlju vizni režim i dalje na snazi.

Organi vlasti BiH započele su proces pregovora o sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju sa Evropskom unijom u novembru prošle godine, nakon što su realizirale ambiciozan plan reformi kojima je sudstvo usklađeno sa evropskim standardima, oružane snage ujedinjene, te uspostavljeni mehanizmi za uspješnu slobodnu tržišnu ekonomiju (5 procenata godišnjeg rasta u protekle četiri godine).

Prijem u EU dio je programa svake značajne političke stranke u BiH, tako da se EU nalazi u veoma moćnoj poziciji da domaćim organima vlasti ostvarenje ovog cilja uslovi ispunjenjem

njihovih obaveza (uključujući punu saradnju sa Haškim tribunalom).

EU mora biti ustrajna i energična u postavljanju ovog uslova, i mora to činiti kada god je potrebno. U isto vrijeme, EU *mora* razumjeti da BiH zaista *ostvaruje* značajan napredak – samo priznavanje te činjenice može ubrzati tempo napretka koji je već postignut.

Drugim riječima, o uspjehu ili neuspjehu procesa tranzicije ove zemlje ka punopravnom članstvu u klubu prosperitetnih i demokratskih evropskih država neće odlučivati samo aktivnosti BiH organa vlasti – to će zavisiti i od onoga što će učiniti Evropska unija.

Sa jedne strane, EU je izrazila nadu da će se privreda u BiH nastaviti razvijati. Sa druge strane, oni od poslovnih ljudi iz BiH traže da stoje u redovima ispred ambasada u Sarajevu i da čekaju danima, nekada i sedmicama, da dobiju potrebne putne isprave. Zamislite kako bi to izgledalo kada bi poduzetnici iz Evropske unije morali da apliciraju za vizu svaki put kada žele posjetiti klijente na drugim tržištima! Mi bismo to smatrali stavljanjem ograničenja na trgovinu!

Vizni režim za građane BiH je stupio na snagu tek 1990-tih godina. U tom vremenu prije Schengen viza, građani iz ovog dijela svijeta slobodno su putovali po Zapadnoj Evropi, a to je vjerovatno doprinijelo bržem kolapsu komunizma. U ovom trenutku ne lobiram za potpuno ukidanje viznog režima. Ali tvrdim da trebamo uvesti sistem *ublažavanja* viznog režima koji bi donio prednosti penzionerima, studentima, akademskim radnicima i poslovnim ljudima iz Bosne i Hercegovine. Evropska komisija dala je prijedloge za ublažavanje viznog režima koji se kreću u pravom smjeru, ali još uvijek ne uključuju kategoriju putnika koji često putuju u službene svrhe. To namjeravam posebno istaknuti na konferenciji ministara unutrašnjih poslova EU koja će se početkom maja održati u Beču.

Bosna i Hercegovina je mala tržišna demokratija koja sada ulaže maksimalne napore kako bi se u potpunosti integrisala u EU. Realno gledajući, BiH je još uvijek daleko od punopravnog članstva, ali sada je potpuno jasno da postoji potreba da se ova zemlja puna potencijala što više približi Evropi. Vizni režim EU za ciljane grupe građana BiH treba biti ublažen, i to što prije. Kako bi sačuvali i unaprijedili nešto što je već sada evropska priča o uspjehu.

Christian Schwarz-Schilling je specijalni predstavnik Evropske unije i visoki predstavnik međunarodne zajednice u Bosni i Hercegovini.